

VU-alumnus Jaap Das blikt terug op een gemoedelijk studentenleven

Nooit eens: komt er nog wat van?

2000 is een jubileumjaar voor de Vrije Universiteit. Het is dit jaar 120 jaar geleden dat de VU werd opgericht. Een mooie gelegenheid om één van onze oudste alumni te laten terugblikken op zijn studietijd aan de VU. Jaap Das werd geboren in 1911 en begon als 17-jarige aan de VU zijn studie Klassieke Talen en Oude Geschiedenis. Die studie rondde hij af in 1940, waarna hij Klassieke Talen doceerde aan verschillende scholen. Van 1945 tot 1950 was hij bovendien kunstredacteur van dagblad Trouw.

De eerste jaren van de VU

In 1880 wordt de Vrije Universiteit opgericht, op initiatief van de Vereniging voor Hoger Onderwijs op Gereformeerde Grondslag. Dominee Abraham Kuyper maakt tijdens zijn inwijdingsrede, op 20 oktober 1880, duidelijk dat 'vrij' staat voor 'vrij van kerk en staat'. De VU start in december 1880 met vijf hoogleraren en drie faculteiten; theologie, letteren en rechten. Het is een onzekere tijd: de VU heeft nog geen eigen universiteitsgebouwen en de universitaire graden die de VU verleent, worden (tot 1905) maatschappelijk niet erkend. De eerste colleges worden gegeven in wat nu de Kleine Komedie is (toen de Schotse Zendingkerk geheten). De VU is in haar beginjaren een echte alfa-universiteit. De studenten zijn dan ook allemaal gymnasiasten. Pas in 1930 is de faculteit Wis- en Natuurkunde aan de VU officieel een feit. De aankomst van de eerste vrouwelijk student in 1905 (freule 't Hooft uit Arnhem) brengt de gemoederen aan de VU danig in beweging. Het zal nog tot 1918 duren voordat de tweede en derde meisjesstudent hun intrede doen. Rond de eeuwwisseling telt de VU 126 studenten, in 1905 180 en in 1920 zijn dat er al 215. In dat jaar ook overlijdt aartsvader Abraham Kuyper. De daaropvolgende periode 1920-1940 wordt binnen de gereformeerde traditie wel de 'tweede generatie' genoemd.

Jaap Das

"Ik ben in Utrecht geboren op 16 april 1911. In Utrecht ben ik ook naar het gymnasium gegaan. Ik had in Utrecht kunnen blijven - ze hadden daar een prima universiteit - maar ja, ik kwam uit een gereformeerd gezin en dus ging ik naar de VU. Zo simpel was dat. Grieks, Latijn en Oude Geschiedenis, dat ben ik in 1928 gaan studeren. De VU had in die tijd nog maar drie faculteiten: Rechtsgeleerdheid, Letteren en Theologie. Er waren iets meer dan 10 hoogleraren - waarvan ongeveer de helft theologen. D'r is een dan ook een tijd geweest dat ik iedere dominee van elk plattelandsgat nog kende van de VU! Van die andere helft hoogleraren was het grootste deel jurist. En dan waren er nog de hoogleraren Nederlands en Geschiedenis. U moet bedenken dat in die tijd elke academisch docent een hoogleraar was. Dat is wat anders dan tegenwoordig - nu heb je docenten in alle soorten en maten. En nu zijn de hoogleraren ook een soort managers - met veel vergaderingen en bestuurlijke taken. Dat had je in die tijd nog niet. Mijn hoofdvak was